

Toezichtkader

SWV Brabantse Wal PO

Vastgesteld door	Datum	Naam	Functie
Deelnemersraad	05-10-2021	Els Kooijmans	Voorzitter
Raad van Toezicht	21-10-2021	Hans van Daelen	Voorzitter

Inhoud

Inleiding	3
1. Positionering raad van toezicht als intern toezichthouder	3
2. De focus bij het toezicht (WAT).....	5
3. Vormgeving van het intern toezicht (HOE)	6
4. Risico's en aandachtsgebieden in het toezicht	8
Bijlage 1 Beleidscyclus	10
Bijlage 2 Procedure vaststelling Ondersteuningsplan	13

Inleiding

In de statuten is bepaald dat sprake is van een bestuur (hierna te noemen de directeur-bestuurder) en een raad van toezicht.

De statuten bepalen verder dat de raad van toezicht een toezichtkader vaststelt dat richting geeft aan het toezichtproces. Het toezichtkader is daarmee het kompas voor de raad van toezicht in de dialoog met de directeur-bestuurder. Dit toezichtkader gaat over de

- WAT-vraag: Wat is de focus van het toezicht?
- HOE-vraag: Hoe wordt toezicht gehouden?

1. Positionering raad van toezicht als intern toezichthouder

Het toezichtkader bevat de criteria en aandachtspunten op basis waarvan de raad van toezicht het voorgestelde beleid zal goedkeuren. Belangrijk daarbij is het perspectief dat de raad van toezicht hanteert. Van de raad van toezicht wordt verwacht dat het algemeen belang van het SWV voorop staat en dat het belang van de leerling te allen tijde leidend is.

Een belangrijke kanttekening bij het toezicht is dat de taken en bevoegdheden in het SWV zijn verdeeld over:

- Taken waarvoor de directeur-bestuurder van het SWV rechtstreeks verantwoordelijk is;
- Taken waarvoor de schoolbesturen van het SWV verantwoordelijk zijn.

Het toezicht van de raad van toezicht richt zich op de directeur-bestuurder. Van de directeur-bestuurder wordt derhalve gevraagd ook te rapporteren over de uitvoering van de taken in het SWV die zijn belegd bij de schoolbesturen. De directeur-bestuurder is in zijn doelrealisatie derhalve in belangrijke mate afhankelijk van een goede uitvoering door de aangesloten schoolbesturen en verantwoording door de schoolbesturen aan de directeur-bestuurder.

Bestuurlijke doorzettingsmacht

Indien een school achterblijft met het nakomen van afspraken die in het SWV zijn gemaakt (en het SWV daar schade van ondervindt cq leerlingen daardoor geen passend onderwijs kunnen ontvangen) wordt van de bestuurder verwacht dat hij hiervan melding doet aan het betreffende schoolbestuur. Daarbij wordt hulp en ondersteuning aangeboden vanuit het SWV, onverlet de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur om tot verbetering te komen en waar nodig 'herstelmaatregelen' te nemen. De directeur-bestuurder meldt dit vooraf bij de raad van toezicht.

Het schoolbestuur dient als bevoegd gezag van de school gelegenheid te ontvangen om 'herstelmaatregelen' te nemen. Indien na een redelijke termijn blijkt dat dit niet heeft plaatsgevonden wordt van de directeur-bestuurder verwacht dat hij hiervan melding maakt in de Deelnemersraad. Van de Deelnemersraad wordt verwacht dat de schoolbesturen elkaar in dit overleg aanspreken op het nakomen van gemaakte afspraken in het samenwerkingsverband.

In uiterste instantie is het de directeur-bestuurder toegestaan, na goedkeuring van de raad van toezicht, om financiële maatregelen te nemen (bijvoorbeeld inhouding ondersteuningsbudget dat normaliter aan schoolbestuur wordt uitgekeerd).

Indien een bestuurlijk geschil ontstaat kan het samenwerkingsverband (lees de directeur-bestuurder) het geschil aanmelden bij de landelijke arbitragecommissie samenwerkingsverbanden die een bindende uitspraak doet.

Indien een schoolbestuur ernstig van mening verschilt met het SWV over de te nemen maatregelen, zodanig dat sprake is van een geschil hierover met het SWV, heeft ook het schoolbestuur de mogelijkheid om dit geschil aan te melden bij de landelijke arbitragecommissie, die een bindende uitspraak doet.

Impasse Deelnemersraad

Indien de Deelnemersraad niet tot een vereist instemmingsbesluit komt op basis van de statuten en de vereiste meerderheid niet wordt behaald voorkomt de directeur-bestuurder een impasse in het belang van de leerlingen indien de aangelegenheid geen verder uitstel kan dulden.

In dat geval bevordert de directeur-bestuurder dat het geschil binnen de Deelnemersraad wordt voorgelegd aan een mediator en indien mediation niet tot een oplossing heeft geleid dat het geschil wordt voorgelegd aan de landelijke arbitragecommissie die een bindende uitspraak doet.

Indien de Deelnemersraad niet op tijd (dat wil zeggen voor het begin van het nieuwe boekjaar) heeft ingestemd is de directeur-bestuurder gerechtigd (in het belang van het samenwerkingsverband) tot het treffen van nadere bestuurlijke maatregelen met melding vooraf aan de raad van toezicht.

Doorzettingsmacht thuiszitters

Deze doorzettingsmacht geldt ook ten aanzien van het voorkomen van thuiszitters¹. De directeur-bestuurder dient de bevoegdheid te hebben om indien nodig een passende plek te realiseren daar waar dit dreigt te stagneren bij een school. De raad van toezicht ziet erop toe dat in het ondersteuningsplan of elders (bestuurlijk toetsingskader) voldoende, concrete afspraken zijn gemaakt tussen de schoolbesturen en de directeur-bestuurder.

De afspraken hierover zijn hieronder opgenomen:

Teneinde te voorkomen dat er doorzettingsmacht ingezet moet worden, zal bij een dreigende crisis- c.q. thuiszitterssituatie met betrokkenen een Integraal Arrangeeroverleg gevoerd worden. Dit overleg wordt gevoerd onder leiding van een gedragswetenschapper van het samenwerkingsverband en onder regie van de IB-er van de school van herkomst. Aan tafel zitten alle betrokkenen: de ouders, de school van herkomst, beoogde toekomstige school of scholen, CJG, de directeur-bestuurder van het samenwerkingsverband en evt. andere casusgerichte experts zoals bijv. een S(B)O-school.

Tijdens dit overleg worden de ondersteuningsbehoeften van de leerling in kaart gebracht en besproken welke van de aanwezige scholen hieraan tegemoet kan komen. Uitgangspunt hierbij is dat de leerling op basis van vrijwilligheid geplaatst wordt.

Indien dit niet gebeurt, zal de directeur-bestuurder met de gedragswetenschapper bespreken welke school naar hun bevindingen het best passende onderwijs kan bieden. Vervolgens neemt de directeur-bestuurder contact op met de desbetreffende school en het bevoegd gezag om de keuze toe te lichten. Verwacht wordt dat de leerling alsnog op basis van vrijwilligheid geplaatst wordt. Tegelijkertijd wordt besproken welke begeleiding vanuit het samenwerkingsverband nodig is om de plaatsing tot een succes te maken.

Indien de desbetreffende school / het bevoegd gezag niet overgaan tot vrijwillige plaatsing, wordt de casus voorgelegd aan de Deelnemersraad, die de best passende school uit hun midden aanwijst.

---

¹ Thuiszitters zijn volgens de landelijke definitie leerlingen die langer dan 4 weken onafgebroken zonder geldige reden thuis zitten (ongeeoorloofd verzuim) en geen vrijstelling van de leerplicht hebben.

Indien de ouders niet akkoord gaan met de aangeboden school, wordt met Leerplicht besproken welke vervolgstappen genomen dienen te worden.

2. De focus bij het toezicht (WAT)

De WAT-vraag gaat over de focus van de toezichthouder. Het toezicht houden behelst formeel en statutair o.a. het goedkeuren van het ondersteuningsplan, het jaarplan, de (meerjaren)begroting, jaarverslag en jaarrekening. De raad van toezicht dient voorgenomen beleid echter te toetsen aan de eigen wettelijke en maatschappelijke opdracht van het SWV.

De wettelijke cq landelijke kaders bestaan uit de Code Goed Bestuur van de PO-Raad, het Referentiekader Passend Onderwijs, en het Waarderingskader van de Onderwijsinspectie.

De maatschappelijke opdracht is verwoord in de visie en missie van het SWV.

De visie van het samenwerkingsverband is als volgt verwoord (bron: Ondersteuningsplan 2017-2021):

1. Alle scholen voldoen aan de eisen van het basisarrangement van de inspectie en leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de leerlingen tot volwaardige leden van de maatschappij.
2. Alle scholen hebben de met het samenwerkingsverband afgestemde basisondersteuning op orde.
3. Elke leerling krijgt een onderwijsaanbod afgestemd op zijn ontwikkelingsperspectief. Daarbij hoort, waar nodig persoonlijke ondersteuning en/of gezinsondersteuning. We hanteren een integrale benadering en werken samen met de gemeenten voor de ondersteuning op zorg en in het gezin.
4. IB-ers en leerkrachten vertalen (evt. samen met het samenwerkingsverband) de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling in haalbare onderwijs- en ondersteuningsdoelen met een handelingsgericht karakter.
5. Leerlingen kunnen, indien nodig, onderwijs volgen op een school voor Speciaal Onderwijs (SO) of Speciaal Basisonderwijs (SBO); plaatsing op deze school is in principe tijdelijk van aard.
6. Leerkrachten kunnen het effect van hun eigen handelen onderzoeken en zo nodig aanpassen. Vernieuwend in dit opzicht is dat de ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband grotendeels bestaat uit deskundigheidsbevordering van de leerkrachten en ib-ers.
7. Ouders worden betrokken bij het onderwijsproces vanuit hun verantwoordelijkheid, betrokkenheid en ervaringsdeskundigheid.
8. Het samenwerkingsverband houdt een efficiënte en functionele ondersteuningsstructuur in stand, die tot uiting komt in de breedte- en diepteondersteuning.
9. Het samenwerkingsverband zoekt proactief de dialoog met regionale partners op het gebied van onderwijs, welzijn en jeugdbeleid.
10. De financiële inrichting van het samenwerkingsverband treft een balans tussen de financiering van de basisondersteuning, de breedte-ondersteuning en de diepte-ondersteuning. Het streven is dat door verhoging van het niveau van basisondersteuning minder diepte-ondersteuning noodzakelijk zal zijn.

De raad van toezicht zal zich focussen op de realisering van bovengenoemde visie van het samenwerkingsverband.

Naast bovengenoemde toezichttaak heeft de raad van toezicht nog de rol van:

- Klankbord/sparringpartner van de directeur-bestuurder;
- Werkgever van de directeur-bestuurder.

Als sparringpartner stelt de raad van toezicht zich op als ‘critical friend’ en in de agenda ‘onder de streep’ (zie hierna) ruimte voor de directeur-bestuurder om advies te vragen van de raad van toezicht.

Als werkgever hanteert de raad van toezicht een periodieke gesprekkencyclus met de directeur-bestuurder.

3. Vormgeving van het intern toezicht (HOE)

De raad van toezicht zal voorgenomen beleid toetsten aan bovenstaande meta-doelen als uitvloeisel van de visie/missie van het SWV. Daarbij is een toezichtproces nodig in de vorm van een Beleidscyclus. Hieronder worden de belangrijkste elementen van de inrichting van het toezichtproces weergegeven. De beleidscyclus is in Bijlage 1 weergegeven.

De toezichthouder verwacht van de directeur-bestuurder het volgende om bovenstaande doelen te realiseren:

- het opstellen van een ondersteuningsplan voor vier jaar, in overleg met de deelnemersraad, dat in elk geval voldoet aan de volgende eisen:
  - uitwerking van de doelen in concreet beleid en strategie voor de komende 4 jaar;
  - de te behalen resultaten over vier jaar op de ingezette beleidslijnen;
  - een beschrijving van de ontwikkelagenda in het kader van de ambitie van het SWV (‘wat moet nog beter’);
  - een beschrijving van de benodigde financiële middelen voor de diverse beleidsdoelen;
- het opstellen van een jaarplan, in overleg met de deelnemersraad, uitgaande van kalenderjaar, als uitvoering van het ondersteuningsplan dat in elk geval voldoet aan de volgende eisen:
  - het is gebaseerd op een evaluatie van het afgelopen jaarplan en het geldende ondersteuningsplan met inbreng van de klankbordgroep;
  - het jaarplan draagt bij aan de beoogde resultaten benoemd in het toezichtkader en het ondersteuningsplan.
  - het jaarplan geeft per beleidsterrein de daarvoor benodigde financiële middelen aan en koppeling met de begroting.
- Het opstellen van een jaarverslag waarin wordt aangegeven in welke mate het afgesproken beleid is gerealiseerd en het opstellen van een jaarrekening;
- het realiseren van het ondersteuningsplan en het jaarplan binnen de afgesproken (financiële) kaders.
- het samen met de klankbordgroep en deelnemersraad jaarlijks evalueren van de resultaten in de basisondersteuning en extra-ondersteuning op een gestandaardiseerde wijze van verantwoording door de schoolbesturen.
- het leveren van drie voortgangsrapportages (managementrapportage) per jaar (na 3, 7 en 12 maanden) aan de toezichthouder zodat de voortgang kan worden gemonitord door de toezichthouder;

Op basis van het bovenstaande wordt een jaarlijks monitoringschema opgesteld waarin wordt vermeld wanneer welk onderwerp aan bod komt in de toezichtcyclus inclusief vergaderdata van de raad van toezicht.

Deelnemersraad

Het toezicht richt zich op het handelen van de directeur-bestuurder. Belangrijk onderdeel daarbij is de opdracht om het (strategisch) beleid in overleg met de Deelnemersraad te ontwikkelen, bij te stellen en uit te voeren. Passend onderwijs wordt door de schoolbesturen vormgegeven en het SWV heeft een belangrijke rol om schoolbesturen te ondersteunen in het realiseren van de zorgplicht en de samenwerking tussen de scholen en schoolbesturen te stimuleren.

Essentieel daarbij is dat de directeur-bestuurder de Deelnemersraad nadrukkelijk betreft bij de beleidsvorming en beleidsuitvoering, en de statutaire verplichtingen in dit kader nakomt. De raad van toezicht zal daarom de directeur-bestuurder ook bevragen op de relatie met de Deelnemersraad en verwacht van de directeur-bestuurder daarbij het volgende:

- het voeren van periodiek overleg met de Deelnemersraad over het te voeren beleid van het SWV (jaarplan, ondersteuningsplan) en de uitvoering van het beleid (voortgang, jaarverslag) (overlegverplichting);
- het tijdig betrekken van de Deelnemersraad bij het op te stellen Ondersteuningsplan, Jaarplan en Begroting (in verband met de instemming van de Deelnemersraad terzake); (verwerven draagvlak);
- het periodiek informeren van de Deelnemersraad over de uitvoering van het beleid in het SWV (informatieverplichting);
- het verschaffen van informatie die aansluit bij de informatiebehoefte van de Deelnemersraad;
- het waar nodig of gewenst actief betrekken van schoolbesturen in de Deelnemersraad bij de ontwikkeling van nieuw beleid (bv werkgroepen, brainstorm etc.);
- het bespreken van knelpunten in de uitvoering van het beleid met de Deelnemersraad;
- het stimuleren van samenwerking tussen de schoolbesturen ten aanzien van passend onderwijs;
- het signaleren en bespreken van relevante nieuwe ontwikkelingen in en buiten het SWV met de Deelnemersraad.

De directeur-bestuurder zal in de voortgangsrapportages aan de raad van toezicht ook aandacht schenken aan bovengenoemde relatie met de Deelnemersraad.

Informatieplicht

Ten aanzien van het verstrekken van informatie door de directeur-bestuurder geldt voorts het volgende:

- De raad van toezicht ontvangt informatie over de voortgang van de samenwerking met externe partners en over de wijze waarop de horizontale dialoog met belanghebbenden wordt gevoerd;
- De raad van toezicht wordt tijdig geïnformeerd over belangrijke beleidsontwikkelingen ten aanzien van de voortgang van de activiteiten van het samenwerkingsverband en belangrijke beleidsontwikkelingen ten aanzien van de inzet van de middelen (no surprise);
- De raad van toezicht wordt vooraf geïnformeerd over (dreigende) rechtszaken waar het samenwerkingsverband als partij is betrokken of (dreigende) berichten in de media over het samenwerkingsverband;
- Bij calamiteiten wordt de raad van toezicht onmiddellijk geïnformeerd. Onder calamiteiten worden in elk geval geschaard aangelegenheden die belangrijke schade aan het samenwerkingsverband kunnen toebrengen;

- Aangelegenheden met dreigende (imago)schade aan het samenwerkingsverband worden tijdig gemeld bij de raad van toezicht;
- De raad van toezicht wordt geïnformeerd over de resultaten van bezoeken, inspecties en oordelen van externe toezichthouders, waaronder de Onderwijsinspectie.

4. Risico's en aandachtsgebieden in het toezicht

Om goed toezicht te kunnen uitoefenen is het van belang dat de toezichthouder weet welke risico's er spelen in het SWV en welke omstandigheden een belemmering kunnen veroorzaken in het realiseren van de doelen in het SWV. Deze risico's zijn hieronder als aandachtsgebieden geformuleerd en geven mede richting aan het gesprek dat de raad van toezicht met de directeur-bestuurder voert ten aanzien van de verschillende domeinen.

Welke specifieke risico's gelden er voor ons SWV waar de raad van toezicht op moet letten?

Aandachtspunten ten aanzien van de kwaliteit van de ondersteuningsstructuur SWV

Binnen dit domein verwacht de toezichthouder van de directeur-bestuurder:

- rapportages die inzicht geven in leerlingenstromen, verwijzingspercentages per school en schoolbestuur, aantal leerlingen met extra ondersteuning per school en schoolbestuur (actueel en trendmatig);
- rapportages die inzicht geven in de kwaliteit van de geboden extra ondersteuning door schoolbesturen in zowel regulier als speciaal onderwijs;
- rapportages die inzicht geven in de mate waarin scholen voldoen aan het toezichtkader van de inspectie ten aanzien van passend onderwijs;
- rapportages over de inhoud, kwaliteit en voortgang van de afspraken met de gemeenten in het kader van afstemming tussen onderwijs en jeugdzorg;
- rapportages die inzicht geven in de tevredenheid van scholen over de activiteiten van het SWV en aantal en type klachten van scholen en/of ouders en de afhandeling daarvan.
- Rapportages die inzicht geven in de tevredenheid van ouders over de kwaliteit van de geboden extra ondersteuning door de school en het samenwerkingsverband.

Aandachtspunten ten aanzien van de financiën

Binnen dit domein verwacht de toezichthouder van de directeur-bestuurder:

- een (meerjaren)begroting die voorziet in een programmatische koppeling aan de beleidsvoornemens van het SWV;
- een (meerjaren)begroting die voorziet in een voldoende buffer en reserve die hoort bij de omvang en het type organisatie van het SWV, onderbouwd met relevante financiële kengetallen inclusief een liquiditeitsbegroting;
- Het onderbouwen van de verdeling van de middelen in de begroting tussen de scholen/schoolbesturen en het SWV.
- Het realiseren van een jaarresultaat binnen de begroting (geen overschrijding)
- Een jaarrekening en bestuursverslag;
- Een periodieke voortgangsrapportage over uitputting begroting (na 3, 7 en 12 maanden) met prognose eindresultaat en inclusief een rapportage over de liquiditeit van het SWV.

Grenzen handelingsruimte directeur-bestuurder

In de statuten is benoemd dat de directeur-bestuurder geen uitgaven mag doen boven op bepaald bedrag.

Op dit punt geldt het volgende:

- Ten aanzien van uitgaven binnen de begroting geldt de restrictie dat uitgaven van € 250.000 of meer niet zijn toegestaan zonder goedkeuring van de raad van toezicht, behoudens de verdeling van middelen aan de schoolbesturen conform de begroting;
- Ten aanzien van uitgaven buiten de begroting geldt de restrictie dat uitgaven van € 10.000 of meer niet zijn toegestaan zonder goedkeuring van de raad van toezicht.
- De bestuurder past het vier-ogen principe toe bij betalingen vanaf een nader door de raad van toezicht te bepalen bedrag, op basis van een nader door de raad van toezicht vast te stellen regeling.

Bijlage 1 Beleidscyclus

De directeur-bestuurder is regievoerder op het beleidsproces en dient zorg te dragen voor een breed draagvlak. De schoolbesturen in de deelnemersraad worden op meerdere momenten betrokken bij het beleid:

de beleidsvoorbereiding
de beleidsbepaling
de beleidsevaluatie.

Hierbij koppelen we de term beleid aan het ondersteuningsplan en het jaarplan met de begroting. Het ondersteuningsplan is het meerjarenbeleidsplan van het samenwerkingsverband en het jaarplan met de begroting de programmatische uitwerking in de jaarcyclus.

I. Beleidsvoorbereiding

De directeur-bestuurder voert regie op het proces en haalt van buiten en van binnen het samenwerkingsverband input op voor het te voeren beleid (klankbordgroep, raad van toezicht, stakeholders, OPR). De input wordt besproken met de deelnemersraad en leidt tot richtinggevende uitspraken van de deelnemersraad voor het nader te formuleren beleid door de directeur-bestuurder. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van een of meer werkgroepen uit de Deelnemersraad die op onderdelen nieuw beleid uitwerken.

II. Beleidsbepaling

De directeur-bestuurder formuleert in samenspraak met de Deelnemersraad voorgenomen beleid (ondersteuningsplan/jaarplan/begroting) De deelnemersraad en de directeur-bestuurder dienen overeenstemming te bereiken over het voorgenomen beleid.

De directeur-bestuurder vraagt vervolgens instemming aan de OPR als het gaat om het voorgenomen ondersteuningsplan.

Daarna voert de directeur-bestuurder ten aanzien van het ondersteuningsplan OOGO met de gemeenten.

De directeur-bestuurder vraagt goedkeuring aan de raad van toezicht. De raad van toezicht zal het voorgenomen beleid toetsten aan het toezichtkader waarin de criteria en de beoogde maatschappelijke effecten van het beleid zijn vermeld.

Indien bij een van deze stappen geen instemming of goedkeuring wordt verleend gaat de directeur-bestuurder opnieuw het overleg met de deelnemersraad in, gericht op hernieuwde overeenstemming ten aanzien van een eventuele wijziging in het voorgenomen beleid. De stappen worden daarna door de directeur-bestuurder hervat.

III. Beleidsvaststelling

De directeur-bestuurder stelt het beleid formeel vast nadat gebleken is dat aan alle vereisten voor de totstandkoming is voldaan.

IV. Beleidsuitvoering en monitoring

De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor uitvoering van het centrale deel uit het ondersteuningsplan en het verdelen van de middelen conform de begroting. De schoolbesturen leggen aan de directeur-bestuurder verantwoording af van het decentrale deel van het ondersteuningsplan (verantwoordelijkheid schoolbesturen) en de doelmatige besteding van de middelen conform de begroting.

De directeur-bestuurder voert periodiek overleg met de Deelnemersraad over de uitvoering van het beleid en bespreekt eventuele knelpunten in de uitvoering. De directeur-bestuurder informeert de Deelnemersraad over de uitvoering van het Ondersteuningsplan en het Jaarplan.

Over de uitvoering van het beleid en het overleg met de Deelnemersraad legt de directeur-bestuurder verantwoording af aan de raad van toezicht.

De raad van toezicht monitort de uitvoering van het jaarplan/ondersteuningsplan/begroting waarbij de directeur-bestuurder periodieke managementrapportages overlegt (na 3, 7 en 12 maanden van het kalenderjaar/boekjaar). Daarnaast stelt de raad van toezicht zich op de hoogte door gebruik te maken van eigen informatiebronnen (tweemaal overleg per jaar met OPR, werkbezoeken, bijwonen van een vergadering van de deelnemersraad, inspectieoordelen).

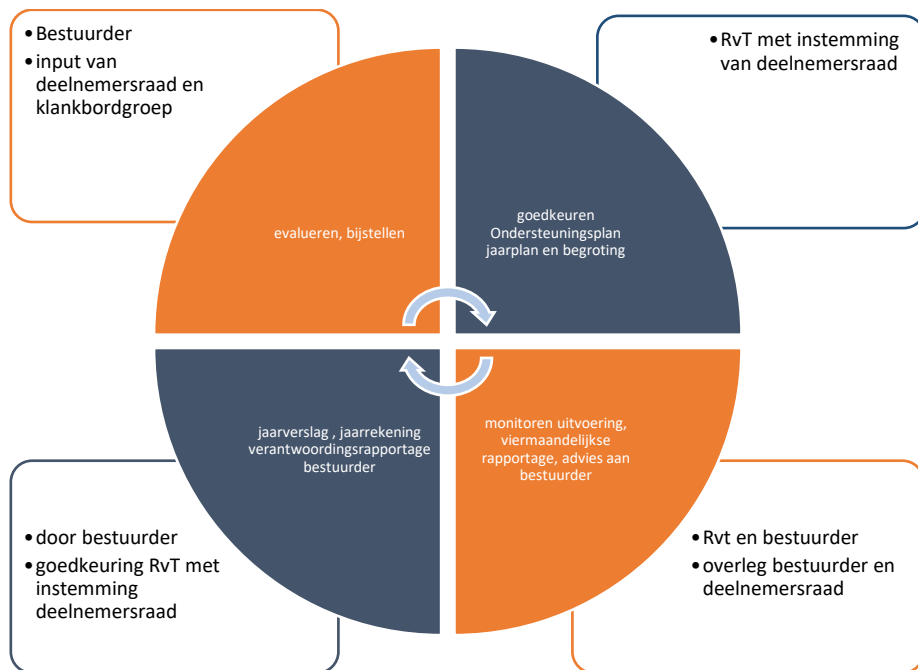
V. Beleidsevaluatie

De directeur-bestuurder voert regie over de beleidsevaluatie en zorgt ervoor dat alle relevante beleidsevaluatie, inclusief bereikte resultaten en ingezette middelen zichtbaar worden, middels de monitor van het samenwerkingsverband. Alle schoolbesturen werken mee aan het invullen van de monitor. De directeur-bestuurder bespreekt de evaluatie en eventuele bijstelling van het beleid met de Deelnemersraad.

De directeur-bestuurder stelt het jaarverslag op en bespreekt de uitkomsten van het beleid met de klankbordgroep en de deelnemersraad. De conclusies uit het gesprek met de deelnemersraad worden meegenomen door de directeur-bestuurder in het jaarverslag. De raad van toezicht keurt het jaarverslag goed. De uitkomsten van de beleidsevaluatie vormen tevens de input voor nieuw beleid in de volgende ronde van de beleidscyclus.

Binnen de algemene beleidscyclus ziet de financiële beleidscyclus er als volgt uit:

1. Financieel beleid (Ondersteuningsplan)
2. Financiële kaders (bv ratio's) goedgekeurd door de raad van toezicht waarbinnen de (MJ)begroting zich moet bewegen
3. Meerjarenbegroting (richting gevend) vier jaar
4. Exploitatiebegroting en liquiditeitsbegroting (kaderstellend)
5. Voortgangsrapportages (na 3, 7 en 12 maanden) met prognose eindresultaat
6. Jaarrekening

Bijlage 2 Procedure vaststelling Ondersteuningsplan

PM